

# Dansk Ledningsejerforum

## Årsberetning 2017



---

Dansk Ledningsejerforum er et samarbejdsorgan for ledningsejere i Danmark.

---

### Dansk Ledningsejerforum:

- Er et fælles samarbejdsorgan for ledningsejere. Dette samarbejdsorgan skal samtidig fungere som en kontaktmulighed for diverse eksterne samarbejdspartnere med henblik på behandling af forespørgsler mv. Endvidere vurderer og kommenterer samarbejdsorganet på eget initiativ lovforslag, normer osv.
- Fremmer samarbejdet blandt ledningsejere indbyrdes og mellem ledningsejere og offentlige myndigheder og andre organisationer.
- Fremmer brug af fælles retningslinjer og udøver oplysningsvirksomhed til gavn for ledningsejere og samfundet som helhed i forbindelse med etablering og drift af ledningsanlæg.

---

### Dansk Ledningsejerforums medlemmer:



## Indledning

Dansk Ledningsejerforum er et samarbejdsorgan for ledningsejere i Danmark.

Medlemmerne er repræsenteret via deres brancheforeninger, bortset fra TDC. Dansk Ledningsejerforum repræsenterer direkte og indirekte ca. 6.000 ledningsejere, der fordeler sig nogenlunde således:

TDC .....	1
Naturgasselskaber .....	3
Elselskaber .....	42
Afløb og spildevand .....	94
Fjernvarmeværker .....	400
Vandværker .....	2.100
Antenneforeninger .....	2.500

Telia har i 2017 meldt sig ud af Dansk Ledningsejerforum.

## Organisation

Dansk Ledningsejerforum består af et Fællesudvalg, tre faggrupper samt en ERFA-gruppe.

Faggrupper og ERFA-gruppe er opdelt i følgende emner:

- ledningsregistrering
- forebyggelse af graveskader
- ledningsetablering
- gæsteprincippet (ERFA-gruppe)

I Fællesudvalget drøftes emner af overordnet karakter, og Fællesudvalget koordinerer og uddelegerer opgaver til faggrupperne, der også kan tage sager op på eget initiativ.

Fællesudvalget kommunikerer gennem egne organisationer og via Dansk Ledningsejerforums hjemmeside. På hjemmesiden findes oplysninger om foreningen samt materiale fra faggrupperne. Endvidere kan medlemmer af udvalg og faggrupper finde referater mv. på den begrænsede del af hjemmesiden.

Organisationsplan for år 2018 er indsat som bilag sidst i dette dokument. Her er endvidere vist hvilke eksterne arbejdsgrupper og udvalg, som Dansk Ledningsejerforum er repræsenteret i. Desuden er navne på repræsentanterne anført.

## Fællesudvalget

Fællesudvalget er det samlende udvalg i Dansk Ledningsejerforum (DLF), og der afholdes normalt 4 møder om året i dette forum. Her involverer udvalget sig direkte i enkelte emner/sager og uddelegerer andre sager til de relevante faggrupper. Endvidere afholdes hvert andet år et seminar, hvor Dansk Ledningsejerforum tager aktuelle emner op til drøftelse mellem alle arbejdsgruppernes medlemmer.

I 2017 har der været afholdt 4 møder.

Fællesudvalget har i 2017 afgivet ét hørings svar: Hørings svar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere (LER2)

Der har ikke været afholdt seminar i 2017, da seminar alene afholdes i lige år.

### **DS 462 Registrering af ledninger**

DLF har besluttet at melde sig ud af DS462-arbejdet, da dette arbejde er sat i bero på grund af udviklingen af LER.

### **Ledningsejerregistret LER - videreudvikling af LER**

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering (SDFE) har haft inviteret til følgegruppemøder i 2017.

Følgegruppemøderne omhandlede afklaring af standardkrav, afklaring om samgravningsmodul samt introduktion til kommende forløb med Proof-of-Concept (POC).

Udarbejdelsen af standardkrav vil ske i tæt dialog med følgegruppen og resultatet vil blive anvendt i kravspecifikationen til systemets videreudvikling og den kommende bekendtgørelse.

Det er målet at det nye LER-system er idriftsat medio 2019. Der er frist for vektorisering af alle ledninger senest den 1. januar 2023. De endelige specifikationer (bekendtgørelser) forventes dog tidligst fastlagt primo 2019. Hvordan systemet skal fungere i overgangsperioden er imidlertid uafklaret.

### **DLF Biintervenient i sag om betaling for prøvegravninger**

DLF har været biintervenient i Radius A/S' sag mod Transport- og Bygningsministeriet vedr. betaling for prøvegravninger, idet sagen vurderedes at være principiel for alle ledningsejere.

Sagens kerne er hvem, der skal betale for prøvegravninger for at identificere en lednings nøjagtige placering. Østre Landsret traf afgørelse i sagen 20. februar 2018. Da afgørelsen kom før udsendelse af årsrapport 2017 medtages dommens konklusion her.

Det fremgår således af dommen, at Radius har overholdt sine forpligtelser i henhold til LER-loven, og at der i henhold til LER-loven ikke kan stilles krav om at Radius skulle påvise placeringen af ledningen. Men fordi det ikke i LER-loven eller i lovens bemærkninger udtrykkeligt fremgår, at gæsteprincippet med loven er fraveget, så finder gæsteprincippet alligevel anvendelse på sagen og Radius tilpligtes at betale for prøvegravningerne med henvisning til vejlovens gæsteprincip.

Radius har anket sagen til Højesteret.

### **Ændringer i Fællesudvalget**

Fællesudvalget er ændret på et par områder, da Else Bjerring Højbjerg fra AffaldVarme Aarhus er udtrådt og Rasmus B. Eriksen fra Dansk Fjernvarme er indtrådt i stedet.

Ændringer i de forskellige arbejdsgrupper kan ses på medfølgende organisationsplan – se bilag.

### **Faggruppe for ledningsregistrering**

*Intet modtaget*

### **Faggruppe til forebyggelse af graveskader**

Udvalget har gennem året drøftet deltagelse i kursus i forebyggelse af graveskader. Efter anbefaling fra Dansk ledningsejerforum stiller flere store ledningsejere krav om, at entreprenørernes medarbejdere har deltaget i kursus i forebyggelse af graveskader. Konkret kender vi kun til et 3 dages kursus, der afholdes hos Mercantec ved Ulfborg. Da det

afholdes under AMU koster det kun ca. 350 kr. at deltage. På trods af vores kraftige anbefaling og billige pris viser det sig, at der ikke er mange deltagere. Derfor arbejder vi fortsat med at forbedre kvaliteten af dette kursus.

Den nye LER lov blev vedtaget den 26. december 2017 og udvalget har deltaget i kommenteringen af lovforslaget og medvirker i følgegruppen, der skal være med til at fastlægge de detaljerede krav til det nye LER-system. Systemet forventes færdigudviklet medio 2019 men kravet om vektorisering og brug af det nye LER træder først i kraft 3½ år efter systemet færdiggørelse.

### **Faggruppe for ledningsetablering**

Der har ikke været afholdt møder eller andre aktiviteter i 2017.

### **ERFA-gruppe vedrørende gæsteprincippet**

Der har ikke været afholdt møder eller andre aktiviteter i 2017.

### **Kontrolordning for styret boring og gennempresning**

Den nye brochure er nu færdig, vi syntes selv den er blevet rigtig flot og informativ.

Der er tilsluttet 21 firmaer i Kontrolordning for styret boring og gennempresning, hvilket er en tilbagegang på 2 tilsluttede firmaer. De 2 firmaer, der ikke længere er tilsluttet, er Entreprenørfirmaet Ollerup A/S, der i oktober 2017 blev overtaget af Munck Forsyningsledninger A/S, og derfor er ophørt som selvstændig virksomhed, samt Moseholm Entreprenør ApS der ikke har fået fornyet sit optagelsesbevis fra 1. juli 2017, fordi der mangler opfølgninger af pålæg fra et kontrolbesøg.

Kontroludvalget har under flere møder drøftet dokumentationen af det udførte borearbejde. Ifølge den eksterne kontrollant er der flere af de tilsluttede firmaer, der gør brug af deres egne dokumenter, der ifølge kontrollanten opfylder kravene i Tekniske Bestemmelser. Kontroludvalget og firmarepræsentanterne fastholder, at brugen af standardbore-rapporten fortsat skal være obligatorisk, fordi der er brugt mange ressourcer på at udvikle og blive enige om denne rapport, og fordi den også er anerkendt i kundekredse. Desuden er den efter den seneste revision blevet reduceret til kun 4 sider, der skal udfyldes ved såkaldt uproblematisk boring.

Det er nu besluttet, at senest med udgangen af 2020 skal alle tilsluttede firmaer bruge standardbore-rapporten i deres dokumentation af det udførte borearbejde.

Så fra 2021 kan vi som ledningsejere se frem til modtage ens bore-rapporter uanset, hvilket firma der udføre boringen.

### *Klager*

Kontroludvalget har i 2017 modtaget 2 klager fra henholdsvis en ledningsejer og en hovedentreprenør over udførte borearbejder af tilsluttede firmaer.

Ledningsejeren, i dette tilfælde HMN Gasnet, fik én af deres gasledninger ramt under en styret boring. Der var indhentet ledningsoplysninger, hvoraf fremgik, at ledningen lå i en dybde af 0,92 m. Boringen skulle krydse ledningen i en dybde af 1,25 m, men uheldigvis på dette sted havde ledningen en lunke, hvorfor den lå i en dybde 1,2 m og blev ramt under boringen. Boreoperatøren har udarbejdet en afvigelsesrapport, som er blevet sendt til HMN Gasnet, der ikke har foretaget sig yderligere i relation til kontroludvalget.

Den anden klagesag omhandlede styrede boringer ved et større kloakeringsprojekt. Hovedentreprenøren klagede over kvaliteten af de udfyldte bore-rapporter. Der blev gennemført et ekstraordinært kontrolbesøg, hvor det tilsluttede bore-firma blev pålagt at opkvalificere bore-rapporterne på en række punkter. Men der tilbagestår et væsentligt klagepunkt, nemlig indmåling eller positionering af de færdige etablerede ledningsstrækninger. Her er der uenighed mellem parterne om, hvorvidt der er indgået en aftale - ifølge boreentreprenøren på initiativ af hovedentreprenøren - om, at sidstnævnte selv ville foretage indmåling og derved få en besparelse på et større beløb. Boreoperatøren markerede kun sine udførte arbejder midlertidigt, men disse markeringer gik hurtigt tabt. Her har kontroludvalget meddelt parterne, at uenigheden om indholdet af den indgåede kundeaftale må afklares i et andet forum.

---

*Kontrolordningen har følgende medlemmer i kontroludvalget:*

Kjeld Emil Olsen, TDC A/S  
Kristian L. Hansen, Aarhus Vand A/S  
Jeff Jakobsen, Dansk Gas Distribution A/S  
Gunner Nielsen, Banedanmark  
Otto M. Lindskov, Strib-Middelfart Entreprenørforretning A/S  
Christian Rønne, Zacho-Lind A/S  
Klaus Ising Hansen, Byggeriets Kvalitetskontrol A/S  
Keld Madsen, Byggeriets Kvalitetskontrol A/S  
Ole Glavind, COWI A/S  
Per Bjerregaard Jepsen, Dansk Byggeri (Ref.)  
Johnny Andersen Elley, KTC

*De tilsluttede firmaer er på nuværende tidspunkt:*

Petri & Haugsted A/S  
Bække Entreprenørforretning  
Strib-Middelfart Entreprenør-forretning A/S  
Søren Knudsen A/S  
Nordkysten A/S  
NCC Construction Danmark A/S  
K.G. Boring A/S  
Zacho-Lind A/S  
Munck Forsyningsledninger A/S  
Jacob Post ApS  
Entreprenør Villy Andersen ApS  
Danboring A/S  
Entreprenørfirmaet Ollerup A/S  
G.C Entreprise Køge ApS  
Entreprenørfirmaet Langberg A/S  
Svane Entreprise ApS  
ETS A/S  
Brdr. Nørulf A/S  
Hedegaard Boring ApS  
Entreprenørfirmaet Østergaard A/S  
VP NO-DIG ApS  
Brdr. K Hansen A/S

**Brugergruppe vedr. LER**

*Intet modtaget*

# Bilag til Dansk Ledningsejerforum – Årsrapport 2017

## Liste over deltagere i Dansk Ledningsejerforums udvalg og faggrupper

Januar 2018

	Fællesudvalg		Forebyggelse af graveskader		Ledningsetablering		Ledningsregistrering	
TDC	Kresten Bladt	TDC	Kjeld Emil Olsen	TDC	Kresten Bladt	TDC	Lars René Christensen	TDC
Naturgas-selskaber	John Thorn	HMN GasNet P/S	John Thorn	HMN GasNet P/S	Tanni Friis Hesselberg	HMN GasNet P/S	Thomas R. Haagesen	HMN GasNet P/S
Elselskaber	Carl-Vilhelm Rasmussen (Fmd.)	KONSTANT Net A/S	Finn Thulin	Radius Elnet A/S	Thomas Wiborg Kortsen	N1 A/S	Lars Bang	N1 A/S
							Thor Gerner Nielsen	Radius Elnet A/S
DANVA	Kristian Friis	DANVA					Lars Gadegaard Christensen	DANVA
Fjernvarme-værker	Rasmus B. Eriksen	Dansk Fjernvarme	Torben Hald	HOFOR	Torben Vinther	Aalborg Kommune Fjernvarme-forsyningen	Rasmus B. Eriksen	Dansk Fjernvarme
Vandværker	Robert Jensen	Danske Vandværker					Robert Jensen	Danske Vandværker
Antenne-foreninger	Gunner M. Nielsen	FDA	Gunner M. Nielsen	FDA	Gunner M. Nielsen	FDA	Gunner M. Nielsen	FDA
			Flemming Skøtt	Munck Forsynings-ledninger				

<b>Brugergruppe for LER</b>	John Thorn, HMN GasNet P/S Thor Gerner Nielsen, Radius Elnet A/S	<b>ERFA Gruppe om gæstprincipet:</b>	- John Thorn - Mette-Marie Joensen - Anne Wieland - Tanja Kantner Petersen - Tore Ryberg	HMN GasNet P/S Radius Elnet A/S HOFOR HOFOR Dansk Gas Distribution
<b>No Dig-ordningen</b>	Jeff Jakobsen, Radius Elnet A/S Kjeld Emil Olsen, TDC			
<b>Vejregelråd (Vejdirektoratet)</b>	John Thorn, HMN GasNet P/S Kresten Bladt, TDC (suppleant)			
<b>GeoDanmark</b>	Jette Kristensen, HMN GasNet P/S		- Robert Jensen - Mathilde Øelund Salskov Jensen - Tove Duch Myrup - Dorthe Wolfsgruber - Hans V. Christensen - Birthe Boisen - Gunner M. Nielsen - Lise Kirketerp-Møller - Søren Christian Christensen - Sabina Raiani Hansen	Danske Vandværker Dansk Energi NGF Nature Energy Energinet Energinet Dansk Fjernvarme FDA HMN GasNet P/S TDC Energinet